

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу
«НОВИЙ РЕАЛІЗМ У ТВОРЧОСТІ КИТАЙСЬКИХ
ХУДОЖНИКІВ.ЛЕНЬ ДЗЮНЬ,ШИ ЧОН,ЛЮ І,ВАН ІДУН»
Лю Хаотянь

Науковий керівник –кандидат мистецтвознавства, доцент,
Токар Марина Іванівна,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація галузі знань 02 Культура і мистецтво

Актуальність теми дисертації. Новий реалізм як втілення буденності життя в мистецтві, є одним із провідних напрямків світової художньої культури другої половини ХХ - початку ХХІ ст. Сформований у 60ті рр. ХХ ст. у Франції, цей напрям привніс у розвиток творчої практики ідею об'єктного мистецтва, а також сприяв появі ранніх форм акціонізму, урізноманітивши художній процес. Поширення нового реалізму серед представників китайської мистецької спільноти у 80ті рр. стало позначкою суттєвих культурних змін, що відбувалися у Китаї, створивши підставу для їх наукового аналізу. Ґрунтовний науковий аналіз нового реалізму є головним вектором дисертаційної роботи Лю Хаотянь, що робить її дослідження актуальним, начасним, затребуваним.

В роботі розглянуто теоретико-методологічні засади нового реалізму, зокрема, ідею трактування світу як образу, з якого митець бере частини і додає у твір для поєднання життя і мистецтва; основи творчої практики, що стверджувалися шляхом об'єднання всіх членів на основі усвідомлення своєї колективної сингулярності, тобто, вміння бути разом попри відмінності, але завдяки «поетичній переробці міської, промислової і рекламної реальності». Цей досвід є новим для китайського мистецтва, що, у свою чергу, актуалізує проблематики представленої дисертації.

Дисертація Лю Хаотянь також досліджує специфіку нового реалізму як повернення реальності в протилежність до лірики абстракції, як уникнення митцями пасток фігуративного живопису, як критично оціненого ними минулого і винайдення нової стилістики та технічних прийомів в дусі авангарду. В Китаї такі тенденції знайшли втілення у творчості досить різних за стилістичною манерою митців, якими є Лень Дзюнь, Ши Чон, Лю І, Ван Ідун, чий одноосібний та, водночас, колективний творчий досвід вперше став предметом наукового аналізу.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни. За своїм змістом дисертаційна робота здобувачки Лю Хаотянь повністю відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341, що зазначено у п. 5 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про дотримання принципів академічної доброчесності. Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Лю Хаотянь «Новий реалізм у творчості китайських художників.Лень Дзюнь,Ши Чон,Лю І,Ван Ідун» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Дисертація складається з вступу, де представлені актуальність, мета й завдання, об'єкт та предмет дослідження, практичні та теоретичні результати роботи, інформація про внесок здобувача, обсяги дисертації.

У Розділі I Лю Хаотянь проаналізувала письмові джерела, виявила актуальні аспекти проблематики, аргументувала необхідність їхнього вивчення щодо означеної проблеми. Дисертантка розглянула соціокультурні чинники вивчення нового реалізму в Китаї з 80х рр.ХХ ст., тенденції вивчення даного явища в Україні (з 2010х рр.), а також співпрацю наукових дослідників двох країн.

У Розділі II на основі вивчення історичних та соціокультурних компонент авторкою простежено специфіку підходів китайських живописців до роботи над твором, надання йому візуальної інформативності, образної характерності, залучення коокретних прийомів формоутворення, застосування тих чи інших об'ємно-пластичних та колористичних прийомів.

У Розділі III проаналізовано ідейно-концептуальні засади китайських митців нового реалізму щодо пошуку стилю. У вирішенні мистецьких проблем вироблено думку щодо ролі мистецьких закладів, завдяки яким було сформовано систему теорії та практики нового реалізму. З'ясовано, що головною тенденцією у появі творів є рівновага між традиціями та новаціями як перехід на новий культурний рівень, із визначенням спільних можливостей адаптування мистецького спадку Сходу та Заходу. Підсумовано роль нового реалізму для

вирішення культурних, естетичних, національних питань в реаліях сучасного Китаю.

У Висновках дисертаційного дослідження Лю Хаотянь встановлено значення пошукам сучасних мистецьких форм через новий реалізм, відповідно до актуальних концепцій сьогодення, через вирішення оригінальних авторських ідей в актуальних для мистецтва Китаю проблематиці.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про дотримання принципів академічної доброчесності. Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Лю Хаотянь є результатом самостійних досліджень здобувачки і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Викладені у дисертації положення, обґрунтовані у підсумкових висновках, що відповідають поставленим меті і завданням. Вони надають повне уявлення про результати проведеного дослідження.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Наукові результати, викладені в дисертаційній роботі, повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача та відповідають вимогам п. 8-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Структура і обсяг роботи. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи разом із додатками складає – 150 стор., основний текст – 122 стор., список джерел – 166 позицій, додатки (ілюстрації та список ілюстрацій) – 28 стор. Дисертація Лю Хаотянь за змістом відповідає спеціальності 023 Образотворче мистецтво. Декоративне мистецтво та реставрація.

Мова та стиль викладення результатів.

Дисертаційна робота написана українською мовою. Виклад логічний, послідовний, доступний для сприйняття, демонструє володіння фаховою термінологією дизайну та мистецтвознавства.

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи

Наукові результати дисертації висвітлені у дванадцяти наукових публікаціях здобувача, серед яких: 3 статті у вітчизняних фахових наукових виданнях; 4 – у збірках конференцій як апробаційні матеріали.

Недоліки, зауваження, дискусійні питання до дисертаційної роботи.

1. Відомо, що мистецтво «нового реалізму» з'явилося у Парижі (Франція) в 60ті рр. ХХ ст. Поштовх це явище отримало завдяки групі художників-ентузіастів, таких, як Арман, Ф.Дюфрен, Р.Хайнс, І.Кляйн та інші. Теоретиком нового реалізму вважають П'єра Рістані, який переймався питаннями термінології. Так, наприклад, він сформулював термін "новий реалізм". Водночас, відомий митець Ів Кляйн пропонував формулювання «сьогоднішній реалізм», критикуючи «новий». Чи бачите ви різницю у підходах нового реалізму до головної ідеї і яка з концепцій, на вашу думку, правильна ?
2. Реалізм – це напрям у образотворчому мистецтві та архітектурі, який проголошує головним у творчості достовірне відтворення дійсності. Витоки реалізму найчастіше пов'язують з ХІХ ст., коли у Франції виникло усвідомлення мистецтва, як засобу, здатного копіювати навколишній світ. Увагу митців стали привертати реальні історичні події: важливі громадські заходи та сцени із життя пересічних людей. У своєму прагненні передати глядачам дійсність у всій її повноті художники порушували традиційні канони живопису. Перші реалістичні картини викликали критику за зображення брудних плям на одязі: для публіки першої половини ХІХ ст. такі речі вважалися вульгарними та образливими. Водночас, відомі й такі мистецькі явища, як первісний реалізм, реалізм доби Відродження, соцреалізм. Наскільки близька природа нового реалізму - первісному реалізму, реалізму Відродження, соцреалізму?
3. Чи існує, на ваш погляд, регіональна специфіка нового реалізму? Якими якостями вона визначається, наприклад, у Франції, і якими - в Китаї?

Висновок про дисертаційну роботу

Вважаю, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктор філософії Лю Хаотянь на тему «Новий реалізм у творчості китайських художників.Лень Дзюнь,Ши Чон,Лю І,Ван Ідун» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого

розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для мистецтвознавства та культурології.

Дисертаційна робота Лю Хаотянь за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 29 Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. №261 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ №283 від 03.04.2019 р. та №502 від 19.05.2023 р., а також п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувачка Лю Хаотянь заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з мистецтвознавства за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво та реставрація.

Офіційний опонент:

доктор мистецтвознавства, професор

кафедри теорії та історії мистецтва

Національної академії мистецтв та архітектури

В.о. проректора з наукової роботи НАОМА

Р.Д. Михайлова

« ____ » _____ 2025 року